

**Ecologisch onderzoek
Kinderhospice
Landgoed De Buzerd**

**Lunteren
gemeente Ede**

**In opdracht van Kinderhospice De Glind
juli 2010**



van den Bijtel ecologisch onderzoek

Ecologisch onderzoek
Kinderhospice
Landgoed De Buzerd
Lunteren
gemeente Ede

Tekst:	H.J.V. van den Bijtel
Fotografie:	H.J.V. van den Bijtel (HB) en H. van de Vendel (HV)
Beopublicatie:	201006
Juli 2010	
Omslagfoto:	Graslandperceel waar de bouw van het kniderhospice is voorzien



van den Bijtel ecologisch onderzoek

Uilenkamp 22
3972 XS Driebergen-Rijsenburg
tel./fax 0343 – 521021
e-mail h.j.v.vdbijtel@planet.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Opdracht	1
1.3	Onderzoek	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Ligging en begrenzing	3
2.2	Inrichting en gebruik	3
2.3	Bodem	4
2.4	Water	5
3	Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving	6
3.1	Bescherming van de wilde flora en fauna	6
3.2	De Flora- en Faunawet	6
3.2.1	De Flora- en Faunawet en ruimtelijke ontwikkelingen	6
3.2.2	De ontheffing	7
3.2.3	Nieuwe jurisprudentie	9
3.3	De bescherming van de EHS in de Structuurvisie	9
4	De natuurwaarden van De Buzerd	12
4.1	Vegetatie en flora	12
4.1.1	Vegetatie	12
4.1.2	Flora	15
4.2	Fauna	16
4.2.1	Zoogdieren	16
4.2.2	Vogels	17
4.2.3	Reptielen en amfibieën	19
4.2.4	Dagvlinders	20
4.2.5	Waterjuffers en libellen	22
4.2.6	Sprinkhanen	22
5	De plannen voor het gebied	24
5.1	Overzicht van de plannen	24
6	De resultaten in het licht van de Flora- en Faunawet: de natuurtoets	26
6.1	Beschermde soorten	26
6.2	Effecten van de plannen op de strikter beschermde soorten	27
6.3	Is een ontheffing nodig?	28
7	De plannen en het ‘nee, tenzij-beginsel’: de ‘nee, tenzij-toets’	29
7.1	Wezenlijke waarden en kenmerken	29
7.2	Effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken	29
7.2.1	Natuurdoelen en -kwaliteit	29
7.2.2	Geomorfologische en aardkundige waarden en processen	29
7.2.3	Waterhuishouding (grond- en oppervlaktewater)	29
7.2.4	Kwaliteit van bodem, water, lucht, rust, stilte, donkerte, openheid	30
7.2.5	Landschapsstructuur en belevingswaarde	30
7.2.5	Samenvattend	30
8	Maatregelen gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuur	31
8.1	Mitigerende maatregelen	31
8.2	Maatregelen gericht op herstel en ontwikkeling van de natuur	31
8.2.1	Het eigenlijke plangebied	31
8.2.2	De aangrenzende gronden van De Buzerd	32
9	Conclusies	33
10	Geraadpleegde literatuur	35

Bijlage

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het kinderspice, gevestigd in De Glind, gemeente Barneveld, heeft behoefte aan uitbreiding. Aangezien dit op de huidige locatie niet mogelijk is, is gezocht naar een locatie voor de bouw van een nieuw hospice. De keuze is hierbij gevallen op een graslandperceel op het landgoed De Buzerd in de gemeente Ede.

Ten behoeve van de planontwikkeling voor de bouw van een nieuw kinderspice is behoefte aan een natuurwaardenonderzoek, waarin een natuurtoets in het kader van de Flora- en Faunawet en een nee, tenzij-toets in het kader van de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur zijn opgenomen.

1.2 Opdracht

In september 2009 is opdracht gegeven tot het uitvoeren van een natuurwaardenonderzoek waarin het volgende is opgenomen: een natuurtoets in het kader van de Flora- en Faunawet, een nee, tenzij-toets conform de voorwaarden van het Streekplan (Structuurvisie) Gelderland 2005 (Provincie Gelderland 2005) en een beschrijving van enkele inrichtings- en beheersmaatregelen die eventuele negatieve effecten van de plannen voor de aanwezige natuurwaarden kunnen mitigeren.



Het door houtwallen omringde graslandperceel waar de bouw van het kinderspice is gepland

De natuurtoets moet inzicht geven in de volgende aspecten:

- een beoordeling van de effecten van de plannen op beschermde soorten en soorten die op de Rode Lijst zijn opgenomen, dan wel indicatief zijn voor bepaalde omstandigheden;
- de gevolgen van de plannen in relatie tot de Flora- en Faunawet (voor welke soorten dient ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd).

De nee, tenzij-toets omvat:

- een analyse van de effecten van de plannen op de wezenlijke waarden en kenmerken van de Ecologische Hoofdstructuur;
- de effecten van de plannen op de wezenlijke waarden en kenmerken worden getoetst aan de hand van de volgende factoren:
 - o de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit (systemen en soorten);
 - o geomorfologische en aardkundige waarden en processen;
 - o de waterhuishouding (grond- en oppervlaktewater);
 - o de kwaliteit van bodem, water, lucht, rust, stilte, donkerte, openheid, e.a.;
 - o de landschapsstructuur en belevingswaarde.

De beschrijving van enkele inrichtings- en beheersmaatregelen bestaat uit een beknopte analyse van maatregelen die kunnen leiden tot herstel, behoud en versterking van de bestaande ecosystemen en de realisatie van nieuwe habitats met als doel de natuurwaarden van het gebied te vergroten en daarmee de eventuele negatieve effecten van de realisatie van de plannen voor de bouw van een nieuw kindrhospice te voorkomen of te mitigeren.

1.3 Onderzoek

In de periode september 2009 tot en met juni 2010 zijn zes, deels gecombineerde bezoeken aan het gebied gebracht. Tijdens deze veldbezoeken is niet alleen het eigenlijke plangebied maar ook het gebied eromheen onderzocht, zulks ten behoeve van het formuleren van maatregelen die eventuele negatieve effecten van de realisatie van de plannen kunnen mitigeren of voorkomen. Het omringende gebied is voornamelijk kwalitatief onderzocht. Drie bezoeken vonden plaats in de late avond/vroege nacht. Tijdens deze bezoeken is met behulp van een batdetector (Pettersson D240x) onderzoek verricht naar het voorkomen en de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen. De overige bezoeken vonden overdag (vroege ochtend tot avond) plaats. Tijdens deze bezoeken is onderzoek verricht naar planten, zoogdieren (nesten, sporen), vogels en overige soorten.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging en begrenzing

Landgoed De Buzerd ligt ten zuiden van de Buzerseweg in het agrarische gebied tussen Lunteren en Barneveld (figuur 1). Het landgoed bestaat uit een afwisseling van bossen en graslanden en wordt doorsneden door de Buzerdse Beek en de Nederwoudsche Beek. Het eigenlijke plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1,8 ha, exclusief de ontsluitingsweg en het bestaande zomerhuis dat zal worden heringericht als gastenverblijf. Het totale onderzoeksgebied, plangebied inclusief de omringende gronden, heeft een oppervlakte van ca. 25,4 ha.



Figuur 1. Ligging van het plangebied

Het onderzochte deel van het landgoed is blauw omlijnd, het eigenlijke plangebied is rood omlijnd

2.2 Inrichting en gebruik

Plangebied Het eigenlijke plangebied bestaat uit grasland met een agrarisch gebruik. Het grasland wordt gebruikt als maailand en voor het weiden van (jong) vee. Het bestaande zomerhuis dat zal worden ingericht als gastenverblijf ligt op een open plek langs een pad door een opgaand bos. Het zomerhuis wordt in de huidige situatie beperkt gebruikt. Het bestaande pad dat zal worden gebruikt als ontsluitingsweg loopt door een perceel met opgaand loofbos. Het pad wordt in de huidige situatie alleen gebruikt door de agrariër die de graslanden aan de oostzijde van De Buzerd in pacht heeft.

Omringende gronden De gronden rondom de planlocatie bestaan voornamelijk uit grasland en bos. Het gebied wordt doorsneden/begrensd door een tweetal beken; de Buzerdse Beek in het noorden en de Nederwoudsche Beek in het oosten en zuiden.

De graslanden hebben een agrarisch gebruik en zijn, met uitzondering van het driehoekige zuidelijke perceel, langdurig verpacht. De graslanden worden gebruikt als maailand en voor het weiden van vee.

De bossen bestaan deels uit (voormalige) productiepercelen van naaldhout (douglasspar, fijnspar, grove den en Japanse lariks). Deze percelen liggen meest op de hogere delen van het gebied. Het bos in de lagergelegen delen zijn, evenals de wallen die door het gebied lopen, begroeid met loofbos. In de natte kommen is dit vooral (verdroogd) elzenbroekbos met zachte berk en zwarte els als dominante soorten. De wallen die direct grenzen aan de beken hebben een gevarieerde begroeiing bestaande uit gewone es, gladde iep, wilgen (boswilg, grauwe wilg en schietwilg), zachte berk, zomereik en zwarte els. In de drogere delen en op de meeste wallen domineert zomereik, afgewisseld met enkele berken (zachte en ruwe berk) en beuken.



De houtwal die langs de oostzijde van de planlocatie loopt, is onder andere begroeid met gewone essen, zachte berken en zwarte elzen. In de ondergroei komen pleksgewijs forse struiken van de zwarte bes voor, een kensoort van het elzenbroekbos (HB)

In het bos ten zuidwesten van de planlocatie ligt een klein vierkant vochtig graslandperceel, dat niet meer gebruikt wordt en waar een sterke verruiging (braam, boomopslag) optreedt. Even ten noorden hiervan ligt een door bos omsloten restant van een vochtig tot nat heideveldje. Als gevolg van het achterwege blijven van onderhoud is het terreintje sterk vergrast (pijpenstrootje) en ten dele verbost.

2.3 Bodem

Bodem De bodems in het onderzoeksgebied worden deels gerekend tot de veldpodzolgronden in leemarm tot zwak lemige fijnzand, deels tot de kalkloze beekeerdgrond in lemig fijn zand, deels gooreerdgronden in leemarm tot zwak lemig zand en deels tot hoge zwarte enkeerdgronden in leemarm tot zwak lemig zand (Alterra, Bodemdata.nl; Stiboka 1966).

Geomorfologie De gronden in het eigenlijke plangebied en een groot deel van het omringende terrein liggen op een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden. Aan de westzijde van het onderzoeksgebied ligt een dekzandrug en in het noorden liggen twee dalvormige laagten, vermoedelijk oude stroomdalen van de beken (Stiboka 1982).

Hoogteligging Het onderzoeksgebied ligt op een hoogte van ca. 9,0 tot ca. 11,0 meter +NAP (AHN.nl) en loopt licht af naar het westen.

2.4 Water

Grondwater De Buzerd ligt in een gebied waar grondwater aan de oppervlakte treedt (kwel). Dit is vooral zichtbaar in sloten en greppels, waar met name in het voor- en najaar kwelverschijnselen als ijzerneerslag en bacterievliezen zichtbaar zijn. Ook de aanwezigheid van planten als bosbies, elzenzegge, gevleugeld hertshooi, kleine watereppe, slanke waterkers en waterviolier duidt op het optreden van kwel. Het gaat hierbij om lichte kwel (0,0 – 1,0 mm/dag; Eggels 1998). Plaatselijk treedt in het geheel geen kwel of zelfs infiltratie (dekzandrug) op. In het eigenlijke plangebied zijn kwelverschijnselen beperkt tot de zuidrand van het perceel.

Oppervlaktewater In het eigenlijke plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Wel kan het perceel in neerslagrijke perioden zeer nat zijn, met name langs de oost- en de zuidrand. Aan de oostzijde wordt het plangebied begrensd door de Nederwoudsche Beek en aan de zuidzijde door een sloot/greppel die in verbinding staat met deze beek en alleen in natte perioden watervoert. Het landgoed De Buzerd is een van de brongebieden van de Buzerdse Beek, die de westgrens van het onderzoeksgebied vormt. Voorts liggen er in het bos ten westen van het plangebied nog twee vijvers (poelen). In de meest noordelijke hiervan ligt een klein eiland met moerascipressen. Beide vijvers worden sterk overschaduwd door het omringende bos en op de bodem liggen vrij dikke lagen bladafval en takken.

3 Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving

3.1 Bescherming van de wilde flora en fauna

De wilde flora en fauna worden beschermd door verschillende internationale en nationale verdragen, richtlijnen en wetten. De belangrijkste hiervan zijn de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de Flora- en Faunawet.

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die bescherming biedt aan de inheemse wilde vogels en hun leefgebieden (middels de aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden) binnen het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

De Habitatrichtlijn, eveneens een Europese richtlijn, biedt bescherming aan de leefgebieden van de wilde flora en fauna door de aanwijzing van zogeheten Habitatrichtlijngebieden en aan bepaalde individuele soorten. Deze soorten zijn ondergebracht in een aantal bijlagen waarvoor verschillende beschermingsregimes gelden. Voor soorten die zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt het zwaarste beschermingsregime. Indien in een te ontwikkelen gebied een soort voorkomt die is opgenomen in Bijlage IV, kan deze ontwikkeling alleen plaatshebben als voldaan wordt aan een aantal strikte voorwaarden.

De Flora- en Faunawet is een Nederlandse wet waarin een aantal oude wetten (onder andere de Jachtwet, de Vogelwet en de Natuurbeschermingswet) is samengevoegd en waarin tevens belangrijke bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn opgenomen. In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de belangrijkste bepalingen van de Flora- en Faunawet.

Rode Lijsten. Naast deze wetten en richtlijnen waarin de bescherming van de inheemse wilde planten en dieren wordt geregeld, zijn ook de zogeheten Rode Lijsten nog van betekenis. Rode Lijsten zijn lijsten met soorten die in hun voortbestaan bedreigd worden en zijn een uitvloeisel van de Conventie van Bern uit 1982. Ze worden gezien als een belangrijk instrument voor soortbescherming. Soorten die op een Rode Lijst zijn opgenomen, zijn niet automatisch beschermd maar krijgen in het natuurbeleid wel extra aandacht. Ruimtelijke ontwikkelingen die gepland zijn in gebieden waar groeiplaatsen of leefgebieden van Rode Lijst-soorten aanwezig zijn, dienen zeer zorgvuldig te worden uitgevoerd.

3.2 De Flora- en Faunawet

3.2.1 De Flora- en Faunawet en ruimtelijke ontwikkelingen

In de Flora- en Faunawet zijn twee belangrijke principes vastgelegd en wel (1) dat dieren ook beschermd dienen te worden omdat hun bestaan waardevol is en (2) dat een ieder de plicht heeft voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en voor hun directe leefomgeving (zorgplichtbepaling). Hieruit voortvloeiende zijn in de wet verbodsbepalingen opgenomen. Hiervan zijn, zeker in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, de verbodsbepalingen op handelingen die het voortbestaan van planten en dieren in gevaar kunnen brengen, de belangrijkste (zie kader).

Verbodsbepalingen Flora- en Faunawet

Bepalingen betreffende planten op de groeiplaats (artikel 8):

- Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving (artikel 9 - 12):

- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Bij ruimtelijke ingrepen, waartoe ook de plannen voor de bouw van het kindersospice moeten worden gerekend, dient vooraf beoordeeld te worden welke negatieve gevolgen de ingrepen zullen hebben voor de eventueel aanwezig beschermde inheemse soorten. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de initiatiefnemer van het betreffende project.

Bij de uitwerking van plannen of bij de planning van werkzaamheden is het van belang dat de volgende aspecten duidelijk worden:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Leidt het realiseren van de plannen of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen de plannen of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

3.2.2 De ontheffing

Indien de uitvoering van de plannen en werkzaamheden leidt tot handelingen die de Flora- en Faunawet verbiedt, dient hiervoor bij Dienst Regelingen, de uitvoeringsinstantie van het Ministerie van LNV die hiermee belast is, een ontheffing te worden aangevraagd. Deze ontheffing dient te worden aangevraagd vóórdat met de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden wordt begonnen. Aangezien er met de beoordeling van een ontheffingaanvraag enige tijd gemoeid is, is het verstandig deze aanvraag tijdig in te dienen. Verstrekt er evenwel teveel tijd (een jaar of meer) tussen de aanvraag en het begin van de werkzaamheden, dan kunnen er zich met betrekking tot het voorkomen van planten en dieren alweer de nodige veranderingen hebben voorgedaan.

Bij de beoordeling van ontheffingaanvragen wordt onderscheid gemaakt in vier categorieën van soorten:

1. Soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en ingevolge artikel 75, vijfde lid, bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bedreigde soorten. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat, en
 - er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.
2. Soorten die niet zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die niet ingevolge artikel 75, vijfde lid, bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen, met uitzondering van beschermde inheemse vogels. Ontheffing kan worden verleend, indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. Beschermde inheemse vogels. De hier bedoelde dwingende redenen van groot openbaar belang kunnen geen grond zijn voor het verlenen van een ontheffing. De Europese Vogelrichtlijn staat dat niet toe.
4. Voor meer algemene soorten zal een vrijstelling gelden. Dergelijke soorten mogen dan worden verstoord, verjaagd of verplaatst van plekken waar ruimtelijk wordt ingegrepen. Daarvoor is dan geen ontheffing vereist.

In februari 2005 is de AMvB art. 75, ook wel het Besluit Vrijstelling Beschermde Dier- en Plantensoorten, in werking getreden. Dit besluit maakt het mogelijk dat vrijstelling wordt verleend voor het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en Faunawet. In de toelichtende brochure op de 'AMvB art. 75' (LNV 2005) is middels tabellen – die corresponderen met de bijlagen uit de AMvB – een handzaam overzicht gegeven van de beschermingsregimes die gelden voor de verschillende soorten.

Voor veelvoorkomende beschermde soorten, opgenomen in Tabel 1 van de AMvB art. 75, geldt een algemene vrijstelling, dat wil zeggen dat er voor deze soorten geen ontheffing van de Flora- en Faunawet behoeft te worden aangevraagd. Voor soorten uit Tabel 2 van de AMvB art. 75 geldt eveneens een algemene vrijstelling, mits de geplande werkzaamheden worden uitgevoerd conform bepaalde richtlijnen die zijn vastgelegd in een ministerieel goedgekeurde gedragscode. Voor soorten uit Tabel 3 van de AMvB art. 75 geldt in het geval van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling een vrijstelling mits er gewerkt wordt conform de richtlijnen van een ministerieel goedgekeurde gedragscode. Beschikt men niet over een dergelijke gedragscode dan dient een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd indien overtreding hiervan te verwachten is. (NB. Dit geldt ook voor soorten uit Tabel 2 van de AMvB art. 75.) Is er sprake van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, waartoe ook de plannen voor de bouw van het kindershospice gerekend moeten worden, in een gebied waar soorten uit Tabel 3 van de AMvB art. 75 voorkomen, dan is altijd een ontheffing nodig, mits er natuurlijk sprake is van handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet.

De aanvraag van een ontheffing van de Flora- en Faunawet dient vergezeld te gaan van een projectplan. In een projectplan moeten onder andere de uitkomsten van een recente inventarisatie van planten en dieren op de geplande locatie (een lijst met de aanwezige beschermde soorten, waarin is aangegeven op grond van welke wettelijke bepaling(en) deze soorten beschermd zijn), een beschrijving van de te verwachten schade aan de beschermde planten en dieren, een beschrijving hoe de schade tot een minimum beperkt kan worden, een planning van de uit te voeren werkzaamheden en een compensatieplan zijn opgenomen.

3.2.3 Nieuwe jurisprudentie

De tekst in deze paragraaf is overgenomen uit een brief van Dienst Regelingen (2009) naar aanleiding van twee uitspraken van de Raad van State betreffende de beoordeling van ontheffingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze uitspraken zijn ook van belang voor de plannen voor de bouw van het kinderspitaal aangezien deze plannen gekarakteriseerd moeten worden als een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Raad van State: bij ruimtelijke ingreep geen ontheffing belang j

Door een uitspraak van de Raad van State kunt u voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen nog ontheffing krijgen voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. U kunt hierdoor geen ontheffing meer aanvragen op basis van belang j 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Belang j staat namelijk niet in de Habitatrichtlijn, maar in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Deze manier van beoordelen stemt volgens de Raad van State echter niet overeen met de Europese regelgeving. Daarom kunnen wij voor Bijlage IV-soorten geen ontheffing meer verlenen voor een ruimtelijke ingreep op basis van belang j.

Raad van State: bij vogels geen ontheffing belang e en j

Tast u door een ruimtelijke ingreep nesten aan van vogels of het bijbehorende essentiële leefgebied? Dan kunt u voor vogels naast belang j, ook geen ontheffing aanvragen op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. De Raad van State heeft in haar uitspraak bepaald dat u voor vogels alleen nog ontheffing kunt krijgen op grond van een belang dat staat in de Vogelrichtlijn. Belang e en j staan beide niet in de Vogelrichtlijn. Dit betekent dus dat u op basis van deze belangen geen ontheffing meer kunt krijgen voor vogels.

Nieuwe aanpak beoordeling bij ruimtelijke ingrepen

Door de uitspraken van de Raad van State moet Dienst Regelingen de beoordeling aanpassen van de ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn er beschermde soorten in het plangebied? Dan heeft u voortaan twee mogelijkheden bij uw ontheffingsaanvraag.

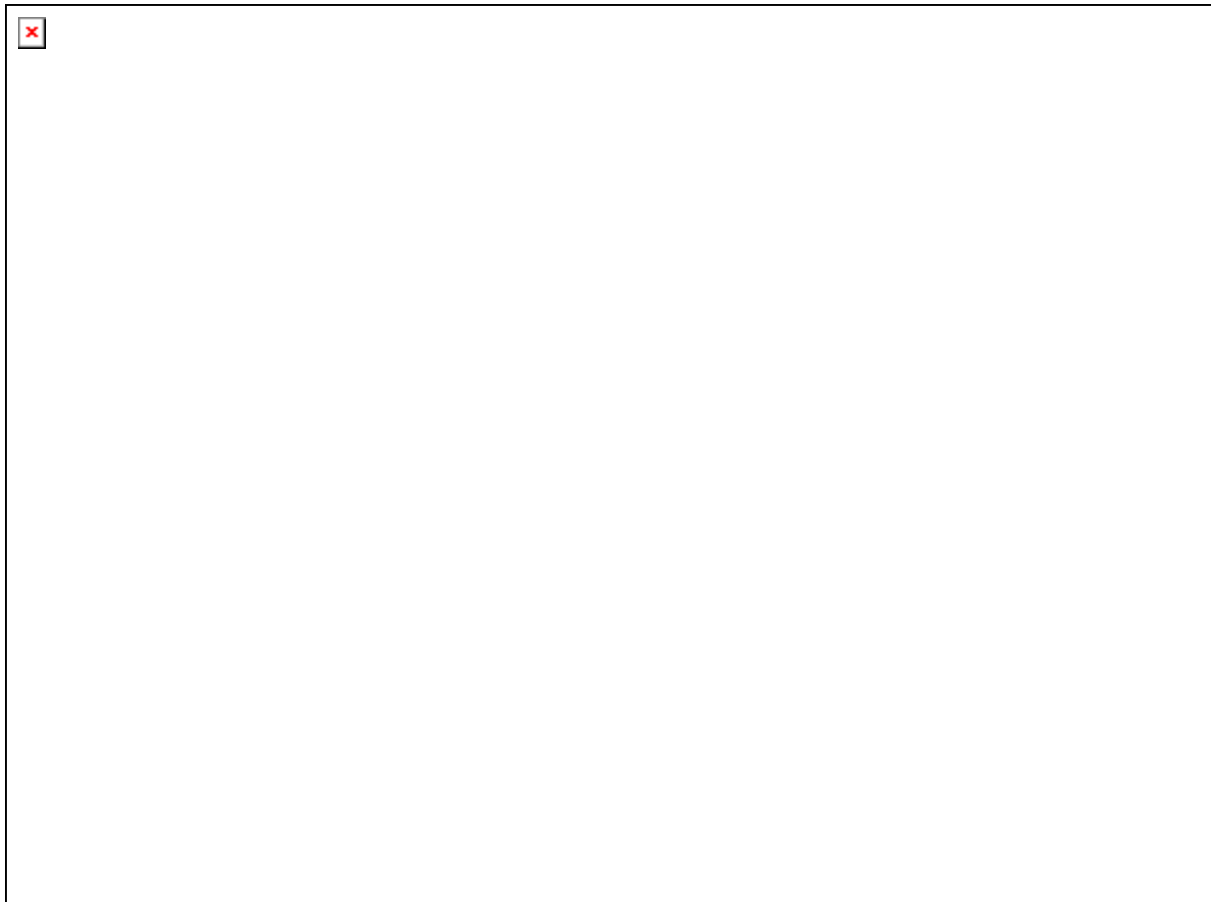
1. Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. U laat uw voorgenomen mitigerende maatregelen beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt. U mag uw werkzaamheden dus gaan uitvoeren.
2. Zijn mitigerende maatregelen niet mogelijk? Dan volgt een volledige beoordeling voor ontheffing.

3.3 De bescherming van de EHS in het Streekplan (Structuurvisie)

In het Streekplan (Structuurvisie) Gelderland 2005 (Provincie Gelderland 2005) zijn de Ecologische Hoofdstructuur (inclusief gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet) en de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden begrensd met een zogenoemde groene contour (figuur 2). Tot de EHS worden verschillende eenheden gerekend, waaronder EHS-natuur, EHS-verweven en ecologische verbindingzones. De Buzerd valt sinds de herbegrenzing van de EHS (Provincie Gelderland 2009) buiten de EHS. Het gebied grenst echter aan de ecologische verbindingzone langs de Nederwoudsche Beek (zie figuur 2).

Ter bescherming van de gebieden binnen de groene contour is het 'nee, tenzij'-regime van toepassing (zie kader) en kan op gebiedsniveau de saldobenadering worden toegepast.

Nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen en in de nabijheid van deze gebieden zijn niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang (het 'nee, tenzij'-regime).



Figuur 2. Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in de omgeving van het plangebied (bron: Provincie Gelderland 2009)

donkergroen: EHS-natuur; heldergroen: EHS-verweven; lichtgroen: ecologische verbindingszone;
 rode omlijning: status van het gebied is bij de herbegrenzing van de EHS in 2009 gewijzigd;
 onderzoeksgebied is blauw omlijnd; het eigenlijke plangebied is paars omlijnd.

Tot de wezenlijke kenmerken of waarden worden de onderstaande aspecten gerekend:

- o de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit (systemen en soorten);
- o geomorfologische en aardkundige waarden en processen;
- o de waterhuishouding (grond- en oppervlaktewater);
- o de kwaliteit van bodem, water, lucht, rust, stilte, donkerte, openheid, e.a.;
- o de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Nadat de wezenlijke kenmerken of waarden van een terrein zijn geïdentificeerd, kan worden beoordeeld of een geplande ontwikkeling leidt tot een significante aantasting daarvan.

Enkele voorbeelden van een mogelijke significante aantasting zijn:

- het doorbreken van natuureenheden en de robuustheid van de EHS, ook gezien naar de toekomst.
- het onderbreken van migratie- en foerageerroutes van planten en dieren.
- het onderbreken van ecologische verbindingszones, vanwege de relatieve smalheid van deze zones is in beginsel elke onderbreking niet toelaatbaar. Ook de aantasting van een stapsteen in zo'n verbindingszone is een bedreiging voor het kunnen functioneren van de verbindingszone.

Indien uit de analyse is gebleken dat er geen significante aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden optreedt, dan kunnen de plannen worden uitgevoerd, mits de ruimtelijke afweging dat toestaat. Blijkt uit de analyse dat er wel een significante aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden optreedt, dan dient er gezocht te worden naar alternatieven. Ontbreken die én kan aannemelijk worden gemaakt dat er sprake is van een reden van groot openbaar belang, dan kunnen de plannen eveneens worden uitgevoerd mits er mitigerende maatregelen worden getroffen om de gevolgen voor natuur en landschap zoveel mogelijk te beperken. Volstaan de mitigerende maatregelen niet om de schade voor natuur en landschap te minimaliseren, dan is er de verplichting tot compensatie. De uitvoering van de compensatie moet gewaarborgd zijn alvorens met de uitvoering van de plannen kan worden begonnen.

4 De natuurwaarden van De Buzerd

4.1 Vegetatie en flora

4.1.1 Vegetatie

Grazige begroeiingen De graslanden in het **plangebied** zijn als gevolg van het gevoerde agrarische beheer arm aan soorten die hogere eisen stellen aan hun omgeving en arm aan structuur. De agrarische graslanden kunnen vegetatiekundig gerekend worden tot de rompgemeenschap van ruw beemdgras en Engels raaigras *Poa trivialis-Lolium perenne* [Plantaginetea] (Schaminée et al. 1996). De begroeiing wordt gedomineerd door grassen zoals Engels raaigras, kweek, ruw beemdgras en plaatselijk ook gestreepte witbol en gewoon struisgras. Tussen de grassen groeien kruiden als gewone hoornbloem, gewone paardenbloem, gewoon herderstasje, gewoon biggenkruid, ruige zegge, vogelmuur, witte klaver en zachte ooievaarsbek.



Het grasland waar de bouw van het kindrhospice is gepland, is arm aan structuur en arm aan soorten (HB)

Elders in het **onderzoeksgebied** komen grazige begroeiingen voor die kenmerkend zijn voor voedselarmere droge zandbodems. Deze zijn vooral aan te treffen op en langs de randen van de houtwallen, in de bermen van paden en langs de randen van het meest zuidelijke graslandperceel. Vegetatiekundig kunnen deze begroeiingen gerekend worden tot het verbond van gewoon struisgras *Plantagini-Festucion* (Schaminée et al. 1996). De vegetatie bestaat onder andere uit gewone ereprijs, gewoon biggenkruid, gewoon struisgras, pinksterbloem, rood zwenkgras, schapenzuring, smalle weegbree, tijmerekprijs en zachte ooievaarsbek.

Op de houtwallen en in de bermen van paden komt ook nog een grazig vegetatietype voor dat gerekend kan worden tot het verbond van gladde witbol en havikskruiden Melampyron pratensis (Schaminée et al. 1996). Deze begroeiingen bestaan onder andere uit gladde witbol, gestreepte witbol, gewoon reukgras, gewoon struisgras, hengel, schermhavikskruid, stijf havikskruid en wilde kamperfoelie.

Bossen In het eigenlijke **plangebied** zijn geen bossen aanwezig. Wel loopt de geplande ontsluitingsweg door bos en wordt het gastenverblijf omzoomd door bos. De bossen in het onderzoeksgebied kunnen op grond van hun potentieel natuurlijke vegetatie (pnv; van der Werf 1991) tot drie typen worden gerekend: het berken-zomereikenbos Betulo-Quercetum roboris, het wintereiken-beukenbos Fago-Quercetum petraea en het gewoon elzenbroek Carici elongatae-Alnetum (Stortelder et al. 1999, van der Werf 1991).

De bossen die gerekend kunnen worden tot het berken-zomereikenbos Betulo-Quercetum roboris komen voor op de houtwallen en op de dekzandrug in het westen en noorden van het gebied. In de boomlaag van deze bossen groeien boswilg, grove den, ratelpopulier, ruwe berk, zachte berk en zomereik. In een aantal percelen zijn deze inheemse boomsoorten vervangen door aangeplante naaldbomen (douglasspar, fijnspar en Japanse lariks). In de struik- en kruidlaag van deze bossen groeien soorten als bochtige smelevaren, brede en smalle stekelvaren, gewone eikvaren, hulst, pilzegge, rankende helmbloem, struikhei, wilde kamperfoelie en wilde lijsterbes, en de mossen bronsmos, gewoon gaffeltandmos en heideklauwtjesmos (Stortelder et al. 1999, van der Werf 1991).

De bossen die gerekend kunnen worden tot het wintereiken-beukenbos Fago-Quercetum petraea zijn op vergelijkbare plaatsen aan te treffen als het berken-zomereikenbos, waarbij het zwaartepunt van de verspreiding aan de zuid- en oostzijde van het onderzoeksgebied ligt. De soortensamenstelling is ook vergelijkbaar met die van het berken-zomereikenbos, met dien verstande dat in bossen behorende tot dit type ook de kensoorten adelaarsvaren en dalkruid aanwezig zijn.



Dalkruid is een kensoort van het wintereiken-beukenbos en geldt tevens als een oud-bosplant (HB)

De bossen die gerekend kunnen worden tot het gewoon elzenbroek *Carici elongatae-Alnetum* komen in relatief kleine oppervlakte voor langs de Buzerdse Beek in het noorden van het onderzoeksgebied en langs de Nederwoudsche Beek aan de oostzijde van het onderzoeksgebied. De boomlaag van deze bospercelen wordt gedomineerd door zwarte els met bijmenging van gewone es, zachte berk en zomereik. In de struik- en kruidlaag groeien soorten als bitterzoet, echte valeriaan, elzenzegge, framboos, gele lis, grauwe wilg, grote wederik, hennegras, hoge cyperzegge, hop, ijle zegge, kale jonker, moerasspirea, ruwe smele, smalle stekelvaren, vogelkers, wilde lijsterbes en zwarte bes. De hoge bedekking van grote brandnetel, gewone braam en in mindere mate framboos duidt op verdroging (Stortelder et al. 1998).



Beeld van een gewoon elzenbroek met zwarte els, elzenzegge, grote brandnetel en op de achtergrond veel gele lis (HB)

Op de overgang van het gewoon elzenbroek naar de bossen uit het zomereik-verbond komt een bostype voor waarvan de struik- en kruidlaag is opgebouwd uit soorten van zowel het wintereiken-beukenbos als van het gewoon elzenbroek. Van der Werf (1991) rekent dit bostype tot een aparte associatie: het elzen-eikenbos *Lysimachio-Quercetum*.

Struwelen Langs de bosranden in het gebied komen plaatselijk goed ontwikkelde struwelen voor die vegetatiekundig gerekend kunnen worden tot het Brummel-verbond *Lonicero-Rubion sylvatici* (Stortelder et al. 1999). Deze struwelen bestaan onder andere uit verschillende soorten bramen, gewone vlier, hazelaar, trosvlier, wilde kamperfoelie en wilde lijsterbes.

Heide In het boscomplex ten westen van het plangebied ligt een open terreintje dat begroeid is met een sterk vergraste en verboste vochtige tot natte heide. Van nature gaat het hier om een vegetatie die behoort tot het dopheide-verbond *Ericion tetralicis* (Schaminée et al. 1995). In de huidige situatie moet de begroeiing echter gerekend worden tot de rompgemeenschap van pijpenstrootje *Molinia caerulea*-{*Oxycocco-Sphagnetea*} (Schaminée et al. 1995). Behalve uit het sterk dominante pijpenstrootje bestaat de begroeiing uit gewone dophei, kruipwilg, moerasstruisgras, struikhei, tandjesgras, tormentil en zwarte zegge. Voorts is er veel opslag aanwezig van sporkehout, grove den, zachte berk en zomereik.



In het boscomplex ten westen van het eigenlijke plangebied ligt een vergrast vochtig tot nat heideterreintje (HB)

4.1.2 Flora

In het plangebied zijn 86 plantensoorten vastgesteld, in het totale onderzoeksgebied 316 (bijlage 1). In het eigenlijke plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen en geen soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst. In het gehele onderzoeksgebied zijn twee beschermde soorten (brede wespenorchis en gewone vogelmelk) waargenomen en drie soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst (borstelgras, bosaardbei en dubbelloof). De beide beschermde soorten zijn licht beschermd (Tabel 1) en vallen onder de algemene vrijstellingsregeling van de AMvB art. 75.

4.2 Fauna

4.2.1 Zoogdieren

In het eigenlijk plangebied zijn 12 soorten zoogdieren vastgesteld (tabel 1). Van deze soorten gebruiken alleen aardmuis, bosmuis, haas en mol het graslandperceel of de randen ervan als leefgebied. De overige soorten gebruiken het perceel uitsluitend om te foerageren. De verblijfplaatsen waar deze soorten zich voortplanten, rusten en/of overwinteren liggen in de omringende gebieden. In het totale onderzoeksgebied zijn 18 soorten zoogdieren vastgesteld (tabel 1). Veel soorten hebben hier ook verblijfplaatsen.

Van de soorten die tijdens het veldonderzoek zijn vastgesteld, zijn er zes strikt(er) beschermd. Het gaat hierbij om das, eekhoorn en de vier vastgestelde soorten vleermuizen – gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. De overige vastgestelde zoogdieren zijn eveneens beschermd, maar vallen onder de algemene vrijstellingsregeling die is opgenomen in de AMvB art. 75 (zie hoofdstuk 3). Onder de vastgestelde soorten bevinden zich twee Rode Lijst-soorten (laatvlieger en rosse vleermuis).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	P	O	RL	F&F
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x	x		1
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x		1
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>		x		1
Das	<i>Meles meles</i>		x		3-I
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>		x		1
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	x	x		3-IV
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>		x		2
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x	x		1
Gewone/tweekl. bosspitsmuis	<i>Sorex araneus/S. coronatus</i>		x		
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	x	x		1
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>		x		1
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	x	x	KW	3-IV
Mol	<i>Talpa europaea</i>	x	x		1
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x		1
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	x	x	KW	3-IV
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>		x		1
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	x	x		3-IV
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x	x		1

Tabel 1. Vastgestelde zoogdieren

In de lichtblauwe kolommen is met een x aangegeven of een soort in het eigenlijke plangebied (P) of in het onderzoeksgebied (O) is vastgesteld.

De soorten waarbij in de kolom F&F een cijfer staat, zijn beschermd krachtens de Flora- en Faunawet; het cijfer verwijst naar de tabel (toelichtende brochure; LNV 2005) waarin ze zijn opgenomen en daarmee naar de striktheid van de bescherming. Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 3 van de AMvB geeft het Romeinse cijfer aan of de soort wel (IV) of niet (I) is opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst de afkorting KW (kwetsbaar) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduiding kwetsbaar verwijst naar de mate van bedreiging.

Van de strikter beschermde soorten komen in het eigenlijke plangebied geen verblijfplaatsen voor. Het perceel vormt voor de waargenomen vleermuizen evenmin een geïsoleerd gelegen foerageergebied dat in de zin van de Flora- en Faunawet moet worden opgevat als een vaste verblijfplaats. Wel fungeren de houtsingels langs de Nederwoudsche Beek mogelijk als vliegroute voor vleermuizen, in het bijzonder voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Verstoring van deze vliegroute (= vaste verblijfplaats) door bijvoorbeeld verlichting zal moeten worden voorkomen.

In de houten vakantiewoning zijn geen verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis of gewone grootoorvleermuis vastgesteld (deze laatste soort is zelfs in het geheel niet waargenomen). Niettemin vormt de woning in potentie een zeer geschikte (zomer)verblijfplaats voor deze beide soorten. Bij de sloop van de vakantiewoning zal hiermee dan ook rekening moeten worden gehouden (zie hoofdstuk 5).

Van de das zijn in september 2009 bij een hol (vermoedelijk een oud vossenhol) aan de rand van de vergraste heide haren gevonden en prenten gezien. Nabij deze burcht zijn ook enkele mestputjes en wroetplekken waargenomen. Aangezien er tijdens het onderzoek in 2010 geen sporen van bewoning zijn aangetroffen, gaat het vermoedelijk om een tijdelijk bewoonde bijburcht. Bij de dassentunnel onder rijksweg A30, ten westen van De Buzerd, zijn geen sporen van gebruik aangetroffen.

4.2.2 Vogels

In het eigenlijke plangebied zijn alleen foeragerende vogels vastgesteld (tabel 2). Voor soorten die op grasland nestelen, is het perceel te klein en te besloten. De vastgestelde soorten zijn vooral vogels die broeden in bossen en struwelen en in ieder geval ten dele hun voedsel zoeken op en boven open terrein. In het totale onderzoeksgebied zijn 64 vogelsoorten vastgesteld, waarvan er 53 soorten met zekerheid in het terrein broeden en twee soorten mogelijk broeden (tabel 2). Negen andere soorten gebruiken het gebied alleen om te foerageren of te rusten.



Van de grauwe vliegenvanger komen in de houtwallen rond het eigenlijke plangebied ten minste twee territoria voor (HB)

Alle Nederlandse (broed)vogels zijn beschermd krachtens de Europese Vogelrichtlijn. Van de vastgestelde en mogelijke broedvogels in het onderzoeksgebied zijn er zeven opgenomen op de Rode Lijst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	P	O	RL	F&F
Appelvink	Coccothraustes coccothraustes		b		VR
Blauwe reiger	Ardea cinerea	f	f		VR
Boerenwaluw	Hirundo rustica	f	f	GE	VR
Bonte vliegenvanger	Ficedula hypoleuca		b		VR
Boomklever	Sitta europaea		b		VR
Boomkruiper	Certhia brachydactyla		b		VR
Boompieper	Anthus trivialis		b		VR
Boomvalk	Falco subbuteo	f	f	KW	VR
Bosuil	Strix aluco	f	b		VR
Buizerd	Buteo buteo	f	b		VR
Ekster	Pica pica	f	b		VR
Fazant	Phasianus colchicus	f	b		VR
Fitis	Phylloscopus trochilus		b		VR
Gaai	Garrulus glandarius		b		VR
Geelgors	Emberiza citrinella		b		VR
Gekraagde roodstaart	Phoenicurus phoenicurus		b		VR
Gierzwaluw	Apus apus	f	f		VR
Glanskop	Parus palustris		b		VR
Goudhaantje	Regulus regulus		b		VR
Goudvink	Pyrrhula pyrrhula		b		VR
Grasmus	Sylvia communis		b		VR
Grauwe vliegenvanger	Muscicapa striata	f	b	GE	VR
Groene specht	Picus viridis	f	b	KW	VR
Groenling	Chloris chloris		b		VR
Grote bonte specht	Dendrocopos major		b		VR
Grote lijster	Turdus viscivorus	f	b		VR
Havik	Accipiter gentilis	f	b		VR
Heggenmus	Prunella modularis		b		VR
Holenduif	Columba oenas	f	b		VR
Houtduif	Columba palumbus	f	b		VR
Houtsnip	Scolopax rusticola	f?	b?		VR
Huiszwaluw	Delichon urbica	f	f	GE	VR
Kauw	Corvus monedula	f	f		VR
Kerkuil	Tyto alba	f	f	KW	VR
Kleine bonte specht	Dendrocopos minor		b		VR
Kneu	Carduelis cannabina		b	GE	VR
Koolmees	Parus major		b		VR
Kruisbek	Loxia curvirostra		b		VR
Kuifmees	Parus cristatus		b		VR
Matkop	Parus montanus		b	GE	VR
Meerkoet	Fulica atra	f	b		VR
Merel	Turdus merula	f	b		VR
Pimpelmees	Parus caeruleus		b		VR
Putter	Carduelis carduelis		b		VR
Ransuil	Asio otus	f?	b?	KW	VR
Ringmus	Passer montanus		b	GE	VR
Roodborst	Erithacus rubecula		b		VR
Scholekster	Haematopus ostralegus	f	f		VR
Sperwer	Accipiter nisus		b		VR
Spotvogel	Hippolais icterina		b	GE	VR
Spreeuw	Sturnus vulgaris	f	b		VR
Staartmees	Aegithalos caudatus		b		VR
Tijftjaf	Phylloscopus collybita		b		VR
Torenvalk	Falco tinnunculus	f	f		VR
Tuinfluitier	Sylvia borin		b		VR

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	P	O	RL	F&F
Vink	Fringilla coelebs		b		VR
Vuurgoudhaantje	Regulus ignicapillus		b		VR
Waterhoen	Gallinula chloropus		b		VR
Wilde eend	Anas platyrhynchos	f	b		VR
Winterkoning	Troglodytes troglodytes		b		VR
Witte kwikstaart	Motacilla alba	f	b		VR
Zanglijster	Turdus philomelos	f	b		VR
Zwarte mees	Parus ater		b		VR
Zwartkop	Sylvia atricapilla		b		VR

Tabel 2. Vastgestelde vogels

In de lichtblauwe kolommen is met een b (broedend), b? (mogelijke broedend), f (foeragerend/rustend) of f? (mogelijk foeragerend/rustend) aangegeven of een soort in het eigenlijke plangebied (P) of in het onderzoeksgebied (O) voorkomt.

Alle broedvogels zijn beschermd krachtens de Europese Vogelrichtlijn. In de kolom F&F is dit aangegeven met VR.

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst de afkorting GE (gevoelig) of KW (kwetsbaar) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduidingen gevoelig en kwetsbaar verwijzen naar de mate van bedreiging.

4.2.3 Reptielen en amfibieën

In het eigenlijke plangebied zijn geen reptielen vastgesteld (tabel 3). Gelet op de aard en het gebruik van het graslandperceel is het ook niet aannemelijk dat hier reptielen voorkomen. Wel zouden de houtwallen die het perceel omringen, nu en dan gebruikt kunnen worden door hazelwormen. In het onderzoeksgebied zijn twee soorten reptielen vastgesteld, te weten hazelworm en levendbarende hagedis (tabel 3). Van de hazelworm is op het pad ten westen van het plangebied een dood exemplaar gevonden. Van de levendbarende hagedis zijn in totaal vier exemplaren gezien op het vergraste heideterreintje. Vermoedelijk gaat het om een kleine restpopulatie van deze soort.

Beide soorten reptielen zijn strikter beschermd. De levendbarende hagedis is bovendien opgenomen op de Rode Lijst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	P	O	RL	F&F
Reptielen					
Hazelworm	Anguis fragilis		x		3-I
Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara		x	GE	2
Amfibieën					
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris		x		1
Gewone pad	Bufo bufo	x	x		1
Bruine kikker	Rana temporaria	x	x		1
Poelkikker	Rana lessonae		x		3-IV
Middelste groene kikker	Rana klepton esculenta	x	x		1
Groene kikker complex	Rana esculenta (synklepton)		x		

Tabel 3. Vastgestelde reptielen en amfibieën

In de lichtblauwe kolommen is met een x aangegeven of een soort in het eigenlijke plangebied (P) of in het onderzoeksgebied (O) is vastgesteld.

De soorten waarbij in de kolom F&F een cijfer staat, zijn beschermd krachtens de Flora- en Faunawet; het cijfer verwijst naar de tabel (toelichtende brochure; LNV 2005) waarin ze zijn opgenomen en daarmee naar de striktheid van de bescherming. Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 3 van de AMvB geeft het Romeinse cijfer aan of de soort wel (IV) of niet (I) is opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst de afkorting GE (gevoelig) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduiding gevoelig verwijst naar de mate van bedreiging.



Van de levendbarende hagedis komt in het vergraste heideterreintje vermoedelijk een kleine restpopulatie voor (HB)

In het eigenlijke plangebied zijn drie soorten amfibieën (gewone pad, bruine kikker en middelste groene kikker) waargenomen (tabel 3). Voor deze soorten vervult het perceel de functie van zomerbiotoop. Voortplanting vindt vermoedelijk plaats in vijvers en poelen in de nabije omgeving en mogelijk ook in rustige delen van de beken. De soorten overwinteren naar alle waarschijnlijkheid in de aangrenzende bossen en houtwallen. In het onderzoeksgebied zijn behalve de drie genoemde soorten ook nog kleine watersalamander en poelkikker vastgesteld. Van beide soorten zijn enkele exemplaren waargenomen in de in het bos aanwezige vijvers.

De drie soorten amfibieën die in het plangebied zijn waargenomen, zijn licht beschermd en vallen onder de algemene vrijstellingsregeling van de AMvB art. 75. Dit geldt ook voor de kleine watersalamander. De poelkikker is strikt beschermd en opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Geen van de waargenomen amfibieën is opgenomen op de Rode Lijst.

4.2.4 Dagvlinders

In het eigenlijke plangebied zijn 16 soorten dagvlinders waargenomen, in het gehele onderzoeksgebied zijn 20 soorten vastgesteld (tabel 4). Het betreft deels (zeer) algemene soorten die geringe eisen stellen aan hun omgeving, zoals atalanta, groot koolwitje, klein geaderd witje, klein koolwitje en distelvlinder, deels soorten die vooral voorkomen langs bloemrijke bosranden (bruin zandoogje, groot dikkopje, koevinkje en zwartsprietdikkopje). Tevens zijn er enkele soorten vastgesteld die gebonden zijn aan bossen (bont zandoogje, boomblauwtje, citroenvlinder en eikenpage) en enkele soorten die vooral voorkomen in graslanden (argusvlinder, icarusblauwtje, kleine vuurvlinder en oranjetipje). Geen van de vastgestelde soorten is beschermd. Alleen het groot dikkopje is opgenomen op de Rode Lijst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	P	O	RL	F&F
Argusvlinder	<i>Lasiommata megera</i>	x	x		
Atalanta	<i>Vanessa atalanta</i>	x	x		
Bont zandoogje	<i>Pararge aegeria</i>	x	x		
Boomblauwtje	<i>Celastrina argiolus</i>		x		
Bruin zandoogje	<i>Maniola jurtina</i>	x	x		
Citroenvlinder	<i>Gonepteryx rhamni</i>	x	x		
Dagpauwoog	<i>Inachis io</i>	x	x		
Distelvlinder	<i>Vanessa cardui</i>	x	x		
Eikenpage	<i>Neozephyrus quercus</i>	x	x		
Gehakelde aurelia	<i>Polygonia c-album</i>	x	x		
Groot dikkopje	<i>Ochlodes faunus</i>		x	GE	
Groot koolwitje	<i>Pieris brassicae</i>	x	x		
Icarusblauwtje	<i>Polyommatus icarus</i>	x	x		
Klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>	x	x		
Klein koolwitje	<i>Pieris rapae</i>	x	x		
Kleine vos	<i>Aglais urticae</i>		x		
Kleine vuurvlinder	<i>Lycaena phlaeas</i>	x	x		
Koevinkje	<i>Aphantopus hyperantus</i>		x		
Oranje luzernevlinder	<i>Colias croceus</i>	x			
Oranjetipje	<i>Anthocharis cardamines</i>	x	x		
Zwartsprietdikkopje	<i>Thymelicus lineola</i>		x		

Tabel 4. Vastgestelde vlinders

In de lichtblauwe kolommen is met een x aangegeven of een soort in het eigenlijke plangebied (P) of in het onderzoeksgebied (O) is vastgesteld.

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst de afkorting GE (gevoelig) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduiding gevoelig verwijst naar de mate van bedreiging.



Het groot dikkopje is de enige waargenomen vlindersoort die is opgenomen op de Rode Lijst (HB)

4.2.5 Waterjuffers en libellen

In het eigenlijke plangebied zijn 14 soorten waterjuffers en libellen waargenomen, in het gehele onderzoeksgebied zijn 19 soorten vastgesteld (tabel 5). De meeste soorten zijn gezien in de onmiddellijke omgeving van water (beken, sloten en vijvers) op en rond de vergraste heide en langs beschutte bosranden. Van de waargenomen soorten planten alleen de azuurwaterjuffer, blauwe glazenmaker, gewone oeverlibel, gewone pantserjuffer, grote keizerlibel, houtpantserjuffer, lantaarntje, vuurjuffer en watersnuffel zich mogelijk in de waterlichamen in het gebied voort. De overige soorten gebruiken het terrein vermoedelijk alleen om uit te rijpen en te jagen.

Geen van de waargenomen soorten is beschermd. De bruine winterjuffer en de glassnijder zijn opgenomen op de Rode Lijst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	P	O	RL	F&F
Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	x	x		
Blauwe glazenmaker	Aeshna cyanea	x	x		
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	x	x		
Bruine winterjuffer	Sympecma fusca		x	BE	
Bruinrode heidelibel	Sympetrum striolatum	x	x		
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum		x		
Gewone pantserjuffer	Lestes sponsa		x		
Glassnijder	Brachytron pratense	x	x	KW	
Grote keizerlibel	Anax imperator	x	x		
Houtpantserjuffer	Lestes viridis	x	x		
Kleine roodoogjuffer	Erythromma viridulum		x		
Lantaarntje	Ischnura elegans	x	x		
Paardenbijter	Aeshna mixta	x	x		
Smaragdlibel	Cordulia aenea	x	x		
Steenrode heidelibel	Sympetrum vulgatum	x	x		
Viervlek	Libellula quadrimaculata	x	x		
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	x	x		
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	x	x		
Zwarte heidelibel	Sympetrum danae		x		

Tabel 5. Vastgestelde waterjuffers en libellen

In de lichtblauwe kolommen is met een x aangegeven of een soort in het eigenlijke plangebied (P) of in het onderzoeksgebied (O) is vastgesteld.

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst de afkorting de afkorting BE (bedreigd) of KW (kwetsbaar) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduidingen verwijzen naar de mate van bedreiging.

4.2.6 Sprinkhanen

In het eigenlijke plangebied zijn 9 soorten sprinkhanen waargenomen, in het gehele onderzoeksgebied zijn 14 soorten vastgesteld (tabel 6). De meeste waargenomen soorten komen algemeen voor in niet al te intensief gebruikte graslanden. Enkele soorten zijn gebonden aan opgaande begroeiingen (boomsprinkhaan, struiksprinkhaan) of aan droge tot vochtige ruigten (gewoon spitskopje, grote groene sabelsprinkhaan, wekkertje). Opmerkelijk is het voorkomen van de heidesabelsprinkhaan, een kenmerkende soort van heiden en pijpenstrootjesvelden. Net als de levendbarende hagedis heeft een kleine (rest)populatie van deze soort zich weten te handhaven in het vergraste heideterreintje.

Geen van de waargenomen soorten is beschermd of opgenomen op de Rode Lijst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	P	O	RL	F&F
Boomsprinkhaan	Meconema thalassinum		x		
Boskrekel	Nemobius sylvestris		x		
Bruine sprinkhaan	Chorthippus brunneus	x	x		
Gewoon doorntje	Tetrix undulata	x	x		
Gewoon spitskopje	Conocephalus dorsalis		x		
Grote groene sabelsprinkhaan	Tettigonia viridissima	x	x		
Heidesabelsprinkhaan	Metrioptera brachyptera		x		
Krasser	Chorthippus parallelus	x	x		
Kustsprinkhaan	Chorthippus albomarginatus	x	x		
Ratelaar	Chorthippus biguttulus	x	x		
Struiksprinkhaan	Leptophyes punctatissima	x	x		
Wekkertje	Omocestus viridulus		x		
Zanddoomtje	Tetrix ceperoi	x	x		
Zeggedoorntje	Tetrix subulata	x	x		

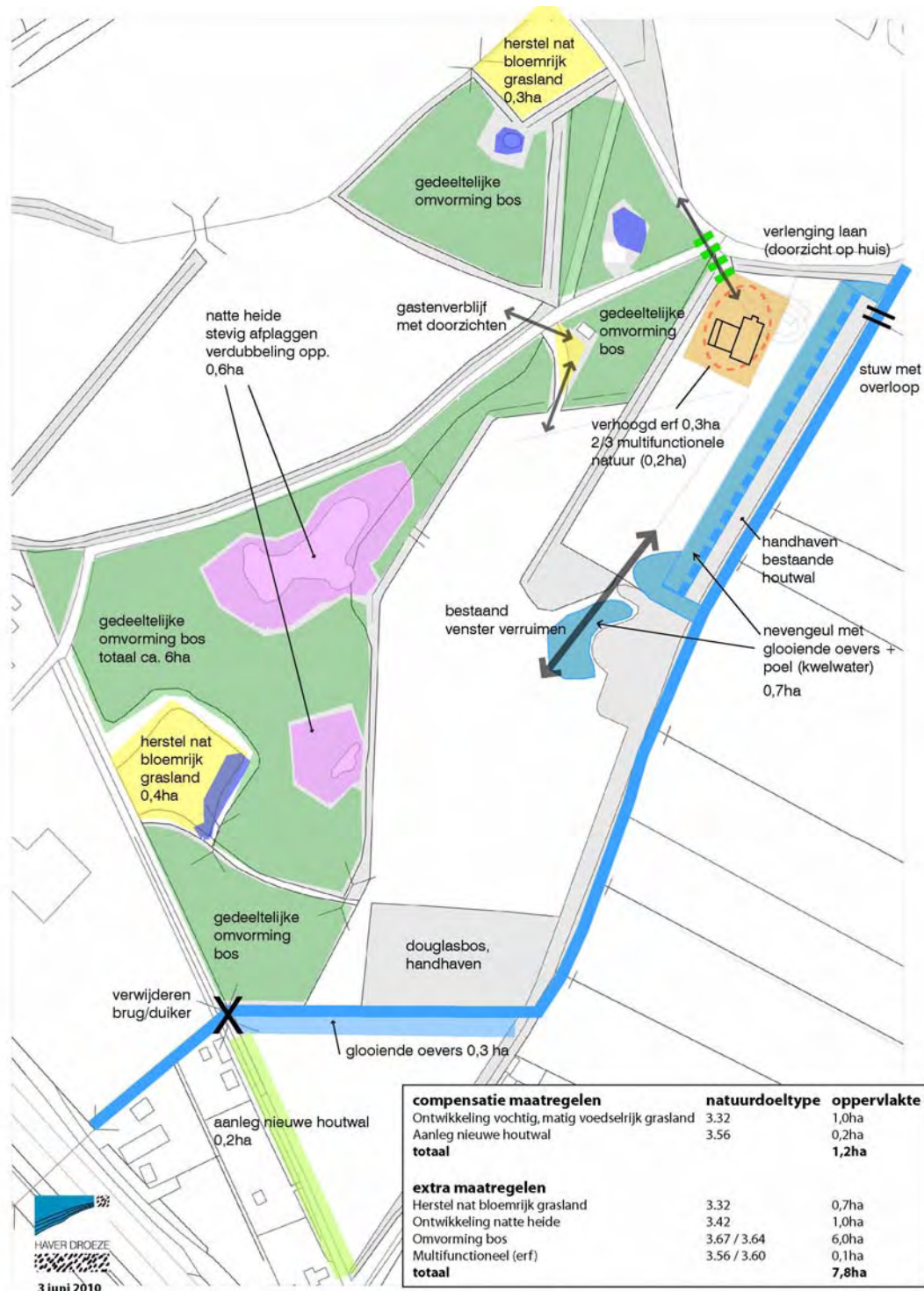
Tabel 6. Vastgestelde sprinkhanen



Op het vergraste heideterreintje komt ook een kleine populatie van de heidesabelsprinkhaan voor (HB)

Maatregelen ten behoeve van de natuur

Om de bouw van het kinderspice mogelijk te maken, zijn er in de plannen ook diverse maatregelen opgenomen ter verbetering/versterking van de natuurwaarden van De Buzerd. Het gaat hierbij ontwikkeling van nieuwe natuur binnen het eigenlijke plangebied (1,6 ha) en om herstel- en ontwikkelingsmaatregelen binnen het gehele gebied (7,2 ha). De maatregelen worden in meer detail besproken in hoofdstuk 8. Een schetsontwerp voor de plannen met De Buzerd is opgenomen in figuur 4.



Figuur 4. Schetsontwerp maatregelen natuur- en landschapontwikkeling (Bron: Haver Droeze 2010)

6 De resultaten in het licht van de Flora- en Faunawet: de natuurtoets

6.1 Beschermde soorten

In tabel 7 is een overzicht gegeven van de beschermde soorten die in het eigenlijke plangebied zijn vastgesteld en/of waarop de ontsluiting van het kinderspice en de bouw van het ouderverblijf nadelige effecten zouden kunnen hebben. In de tabel is aangegeven krachtens welke wet of richtlijn de soorten bescherming genieten en in welke tabel van de 'AmvB art. 75' ze zijn opgenomen. Tevens zijn in de tabel de vastgestelde Rode Lijst-soorten opgenomen.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn Bijlage 2	Habitatrichtlijn Bijlage 4	Flora - & Faunawet	AmvB tabel 1	AmvB tabel 2	AmvB tabel 3	Rode Lijst
Zoogdieren									
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>								
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>								
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>								
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>								
Haas	<i>Lepus europaeus</i>								
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>								
Mol	<i>Talpa europaea</i>								
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>								
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>								
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>								
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>								
Amfibieën									
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>								
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>								
Middelste groene kikker	<i>Rana klepton esculenta</i>								
Waterjuffers en libellen									
Glassnijder	<i>Brachytron pratense</i>								

Tabel 6. Beschermde soorten, Rode Lijst- en Oranje Lijst-soorten

Met een blauw vlakje is aangegeven of een soort beschermd is krachtens de Flora- en Faunawet; met een groen vlakje in welke Tabel van de toelichtende brochure op de AmvB art. 75 (LNV 2005) de soort is opgenomen; met een blauw vlakje of een soort beschermd is door de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn; met een rood vlakje is aangegeven of een soort op de Rode Lijst staat en met een oranje vlakje of een soort op de Oranje Lijst staat.

Uit de tabel blijkt dat vier van de aangetroffen soorten (vleermuizen) zijn opgenomen in Tabel 3 van de 'AmvB art. 75' (toelichtende brochure; LNV 2005). De vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De bescherming van deze soorten heeft een Europees rechtelijke grondslag en hiervoor geldt dan ook het strengste beschermingsregime.

6.2 Effecten van de plannen op de strikter beschermde soorten

In het onderstaande wordt een nadere toelichting gegeven op de mogelijke effecten van de plannen voor het kinderspitaal voor de strikter beschermde soorten en de consequenties hiervan in het licht van de Flora- en Faunawet.

In het eigenlijke plangebied komen geen strikter beschermde plantensoorten voor.

De vier vleermuissoorten die in het eigenlijke plangebied zijn aangetroffen, komen in de regio (vrij) algemeen voor. Van geen van de soorten zijn in het eigenlijke plangebied verblijfplaatsen aanwezig. Wel vormt de bestaande (vakantie)woning een potentieel geschikte zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis, al zijn die tijdens het onderzoek niet vastgesteld. De gewone grootoorvleermuis is in het gebied zelfs in het geheel niet waargenomen. Voorts wordt de houtwal langs de Nederwoudsche Beek door gewone dwergvleermuis en laatvlieger naar alle waarschijnlijkheid als vliegroute gebruikt.

De plannen kunnen voor vleermuizen de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: tijdelijke verstoring van de foerageergebieden door werkzaamheden.

Na realisatie: vernietiging van een potentiële zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis (en gewone grootoorvleermuis) door de sloop van de bestaande woning;
aantasting van de vliegroute van gewone dwergvleermuis en laatvlieger door verlichting;
aantasting van de kwaliteit van foerageergebieden door verlichting, en verbetering van de kwaliteit van de bestaande en de ontwikkeling van nieuwe geschikte jachtgebieden door het treffen van een reeks natuurgerichte maatregelen.

Overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet kan worden voorkomen door:

- voorafgaand aan de sloop van de bestaande vakantiewoning deze te onderzoeken op de aanwezigheid van gewone dwergvleermuizen (en gewone grootoorvleermuizen), en de sloop uit te voeren buiten de overwinterings- en kraamperiode van vleermuizen, dat wil zeggen in de perioden eind maart - eind april en eind augustus – half oktober,
- mochten er verblijfplaatsen van genoemde (of andere) soorten worden aangetroffen dan dient de sloop te worden uitgesteld tot de dieren de verblijfplaats verlaten hebben en dienen op of in de nieuwbouw architectonische voorzieningen te worden getroffen die de vleermuizen als verblijfplaats kunnen gebruiken, en
- zeer terughoudend te zijn met het aanbrengen van buitenverlichting, zowel rondom het kinderspitaal en ouderverblijf als langs de ontsluitingsweg. Om een en ander vorm te geven zou bijvoorbeeld een verlichtingsplan kunnen worden opgesteld.

Als de bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd, zullen de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet niet worden overtreden en hoeft er voor vleermuizen geen ontheffing nodig.

In het eigenlijke plangebied komen geen broedvogels en vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten voor.

In de delen van De Buzerd die grenzen aan het plangebied komen twee strikter beschermde soorten voor die mogelijk nadelige effecten zullen ondervinden van de ontsluiting van het gebied via de Buzerseweg. Het gaat hierbij om das en hazelworm. Van beide soorten worden regelmatig individuen slachtoffer van het verkeer.

Voor das kan dit effect naar verwachting worden voorkomen door het treffen van snelheidsremmende maatregelen, zoals de aanleg van drempels of sluizen dan wel het handhaven van het huidige smalle wegprofiel.

Voor de hazelworm zal de weg mogelijk moeten worden afgeschermd door middel van amfibieënschermen, voorzien van een aantal amfibieëntunnels. De noodzaak hiertoe dient nader onderzocht te worden, aangezien de indruk bestaat dat de dichtheid aan hazelwormen in het gebied laag is (en de kans op verkeersslachtoffers daardoor gering).

6.3 Is een ontheffing nodig?

Uit het voorgaande is duidelijk geworden dat realisatie van de plannen voor de aanwezige strikter beschermde soorten niet zal leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet, mits enkele mitigerende maatregelen met betrekking tot de planning van de werkzaamheden, het aanbrengen van verlichting en de vormgeving van de ontsluitingsroute in acht worden genomen. Omdat de verbodsbepalingen in dat geval niet zullen worden overtreden, behoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd.

Wel kan het raadzaam zijn door de Dienst Regelingen te laten toetsen of de voorgestelde mitigerende maatregelen voldoende zijn om schade aan de beschermde soorten, in het bijzonder soorten die zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, te voorkomen. De basis voor deze toetsing is een reguliere ontheffingaanvraag. Als de voorgestelde mitigerende maatregelen naar het oordeel van de Dienst Regelingen voldoende zijn, dan zal de ontheffing worden geweigerd, omdat deze niet nodig is aangezien de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet niet zullen worden overtreden. Deze beoordeling door de Dienst Regelingen wordt vastgelegd in de beschikking. In deze beschikking wordt de aanvrager tevens verplicht de voorgenomen mitigerende maatregelen uit te voeren.

7 De plannen en het ‘nee, tenzij-beginsel’: de ‘nee, tenzij-toets’

7.1 Wezenlijke waarden en kenmerken

In hoofdstuk 5 is een beeld geschetst van de plannen voor het kinderspice. In hoofdstuk 6 is ingegaan op de te verwachten effecten hiervan op de beschermde soorten. De vraag is nu of een en ander leidt tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS, te weten:

- de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit (systemen en soorten);
- geomorfologische en aardkundige waarden en processen;
- de waterhuishouding (grond- en oppervlaktewater);
- de kwaliteit van bodem, water, lucht, rust, stilte, donkerte, openheid, e.a.;
- de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Belangrijk gegeven hierbij is dat De Buzerd sinds de herbegrenzing van de EHS (Provincie Gelderland 2009) buiten de EHS valt. Aan de oostzijde grenst De Buzerd echter aan de ecologische verbindingszone langs de Nederwoudsche Beek. Een en ander houdt in dat bij de toetsing uitsluitend beoordeeld dient te worden of de plannen voor het kinderspice geen zodanige uitstralingseffecten hebben, dat de wezenlijke waarden en kenmerken van de aangrenzende EHS (ecologische verbindingszone) significant worden aangetast.

7.2 Effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken

7.2.1 Natuurdoelen en -kwaliteit

De plannen voor het kinderspice zullen ertoe leiden dat alleen ter plekke van de nieuwbouw de natuurdoeltypen niet meer gerealiseerd kunnen worden. Aangezien de nieuwbouwlocatie buiten de EHS ligt, zal dit niet leiden tot aantasting van de natuurdoelen en natuurkwaliteit van de EHS, temeer daar er naar verwachting ook geen uitstralingseffecten zullen optreden die nadelig zijn voor de natuurdoeltypen in de EHS.

7.2.2 Geomorfologische en aardkundige waarden en processen

De plannen voor het kinderspice zullen in het meest nadelige geval alleen ter plekke van de nieuwbouw leiden tot aantasting van de geomorfologische en aardkundige waarden en processen. Dit als gevolg van de aanleg van een verhoogd erf, de bouw van een kelder en bestrating. Aangezien de nieuwbouwlocatie buiten de EHS ligt, zal dit niet leiden tot aantasting van de geomorfologische en aardkundige waarden en processen in de EHS. Naar verwachting zullen er evenmin uitstralingseffecten optreden die leiden tot aantasting van de geomorfologische en aardkundige waarden en processen in de EHS.

7.2.3 Waterhuishouding (grond- en oppervlaktewater)

De nieuwbouwplannen voor het kinderspice zullen naar verwachting niet leiden tot aantasting van de waterhuishouding in het gebied. Wel kunnen de plannen voor natuurherstel en -ontwikkeling leiden tot veranderingen. Binnen de plannen wordt gestreefd naar vernatting en het langer vasthouden van gebiedseigen water. Beide doelstellingen zijn in lijn met het beleid voor de zogenaamde TOP-gebieden (Provincie Gelderland 2009, Waterschap Vallei en Eem 2009). Realisatie van de plannen voor het kinderspice zullen naar verwachting dan ook niet leiden tot significant nadelige effecten voor de waterhuishouding.

7.2.4 Kwaliteit van bodem, water, lucht, rust, stilte, donkerte, openheid

Bodem en water Omdat bij de nieuwbouw geen uitlogende materialen zullen worden gebruikt, zal er geen aantasting optreden van de kwaliteit van bodem en water in de aangrenzende EHS..

Lucht Er zullen als gevolg van realisatie van de plannen voor het kinderspice geen stoffen worden uitgestoten die leiden tot een significante aantasting van de kwaliteit van de lucht in het gebied.

Rust en stilte Gezien de aard van het kinderspice, waarvoor rust en stilte een van de randvoorwaarden is, zal realisatie van de plannen niet leiden tot een significante aantasting van de rust en stilte in de aangrenzende EHS.

Donkerte Omdat er terughoudend zal worden omgegaan met het aanbrengen van verlichting rond de nieuwbouw en langs de ontsluitingsweg – een verplichting voortvloeiende uit de Flora- en Faunawet – zal realisatie van de plannen voor het kinderspice naar verwachting niet leiden tot een significante aantasting van de donkerte in de aangrenzende EHS.

Openheid Openheid kan niet beschouwd worden als een kernkwaliteit van De Buzerd en omgeving, een halfopen gebied dat zich kenmerkt door een afwisseling van graslanden, akkers, bossen, houtwallen en verspreide bebouwing. De bebouwing in het noordelijk deel van het graslandperceel zal dan ook niet leiden tot een significante aantasting van de openheid van het gebied.

7.2.5 Landschapsstructuur en belevingswaarde

Landschapsstructuur Het landschap van De Buzerd en omgeving kenmerkt zich door een afwisseling van graslanden, akkers, bossen, houtwallen en verspreide bebouwing. Het bouwvolume en de oppervlakte van de nieuwbouw ten behoeve van het kinderspice is niet onevenredig veel groter dan die van de boerenbedrijven met woonhuizen en opstallen in de omgeving. Hierom en vanwege de locatiekeuze aan de rand het graslandperceel zal de nieuwbouw niet leiden tot een significante aantasting van de landschapsstructuur van het gebied.

Belevingswaarde De nieuwbouw van het kinderspice zal door de aanwezigheid van forse houtsingels en bospercelen grotendeels aan het oog onttrokken blijven. Hierom en omdat de kwaliteit van het gebied door diverse maatregelen zal worden verbeterd, zal realisatie van de plannen geen afbreuk doen aan de belevingswaarde van het gebied.

Voor een meer uitgebreide toelichting op de gemaakte keuzes met betrekking tot landschap en belevingswaarde wordt verwezen naar Haver Droeze (2010).

7.2.6 Samenvattend

De plannen voor het kinderspice zullen niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

8 Maatregelen gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuur

8.1 Mitigerende maatregelen

In paragraaf 6.2 zijn enkele mitigerende maatregelen opgesomd die moeten voorkomen dat bij uitvoering en na realisatie van de plannen de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet worden overtreden. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Voorafgaand aan de sloop van de bestaande vakantiewoning moet deze onderzocht worden op de aanwezigheid van gewone dwergvleermuizen (en gewone grootoorvleermuizen).
- De sloop van de woning wordt uitgevoerd buiten de overwinterings- en kraamperiode van vleermuizen, dat wil zeggen in de perioden eind maart - eind april en eind augustus – half oktober.
- Als er verblijfplaatsen van genoemde (of andere) soorten worden aangetroffen dan wordt de sloop uitgesteld tot de dieren de verblijfplaats verlaten hebben en worden er op of in de nieuwbouw architectonische voorzieningen aangebracht die de vleermuizen als verblijfplaats kunnen gebruiken.
- Er wordt zeer terughoudend omgegaan met het aanbrengen van buitenverlichting, zowel rondom het kinderspice en ouderverblijf als langs de ontsluitingsweg. Om een en ander vorm te geven zou bijvoorbeeld een verlichtingsplan kunnen worden opgesteld.
- Om verkeersslachtoffers onder dassen (en andere soorten) te voorkomen worden in de ontsluitingsweg snelheidsremmende maatregelen getroffen, zoals de aanleg van drempels of sluizen dan wel het handhaven van het huidige smalle wegprofiel.
- Als de noodzaak daartoe aanwezig blijkt (regelmatig verkeersslachtoffers) dan wordt de ontsluitingsweg afgeschermd door middel van amfibieënschermen, voorzien van een aantal amfibieëntunnels.
- Om te voorkomen dat bomen in de aan- en afvoerroutes tijdens de sloop- en bouwfase beschadigd worden, worden er boombeschermende maatregelen getroffen.

8.2 Maatregelen gericht op herstel en ontwikkeling van de natuur

De plannen voor het kinderspice kunnen alleen gerealiseerd worden als voldaan wordt aan de eisen van het gemeentelijke en provinciale beleid met betrekking tot 'nieuw rood' in het buitengebied. Een van die eisen is dat ter compensatie van de nieuwbouw de natuur zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin er substantieel op vooruitgaat. Voor een uitgebreide beschrijving van de van toepassing zijnde regelgeving wordt verwezen naar Haver Droeze (2010). In de onderstaande paragrafen worden enkele maatregelen voorgesteld die gericht zijn op herstel en ontwikkeling van de natuur in het gebied.

8.2.1 Het eigenlijke plangebied

Voor het eigenlijke plangebied (graslandperceel) worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Het uitdiepen van de greppel/laagte aan de voet van de houtwal langs de oostzijde van het perceel en deze voorzien van geleidelijk aflopende oevers (minimaal 1:5).
- De ontwikkeling van vochtig tot nat bloemrijk grasland (dotterbloemgrasland van de beekdalen, natuurdoeltype 3.30) door verschraving middels een hooilandbeheer, eventueel met voor- of nabeweidings.

8.2.2 De aangrenzende gronden van De Buzerd

Voor de aangrenzende delen van De Buzerd worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- De aanleg van een poel aan de noordoostzijde van het graslandperceel direct ten zuiden van het planperceel.
- Het uitbaggeren van de bestaande vijvers in het gebied. Bovendien is het wenselijk dat rond de vijvers een aantal bomen wordt gekapt zodat meer zonlicht tot het water kan doordringen.
- Langs de Nederwoudsche Beek langs de noordzijde van het driehoekige perceel aan de zuidzijde van De Buzerd is in het schetsontwerp (figuur 4) een glooiende oever getekend. Niet alleen ligt deze glooiende oever in feite aan de verkeerde zijde van het water (zuidzijde), maar bovendien heeft een natuurlijke beek een steile oever. De aanleg van een glooiende oever zou derhalve de introductie van een onnatuurlijk element zijn. In plaats van een glooiende oever kan aan de zuidzijde van de beek, mits mogelijk, beter een meander worden aangelegd, bij voorkeur in een oude loop van de beek.
- De ontwikkeling van bloemrijk grasland (matig droog tot nat; natuurdoeltypen 3.29, 3.30 en 3.33) door verschraling middels een hooilandbeheer of eventueel afgraving van de verrijkte teeltlaag in twee kleine graslandpercelen aan de west- en noordzijde van het gebied.
- De ontwikkeling van vochtig tot nat bloemrijk grasland (dotterbloemgrasland van de beekdalen, natuurdoeltype 3.30) door verschraling middels een hooilandbeheer, eventueel met voor- of nabeweiding in het graslandperceel ten zuiden van het eigenlijke plangebied.
- Vergroten van het heideterreintje tot ca. 1 ha door het verwijderen van de opslag van grove den en het terugzetten van het bos.
- Herstel van de vergraste heide door gefaseerd plaggen.
- Omvorming van de monotone naalddhoutcultures naar een meer natuurlijk bos dat gedomineerd wordt door loofbomen. In verband met de aanwezigheid van sperwers kunnen enkele horsten met (jonge) sparren gespaard worden. De omvorming dient geleidelijk, in een tijdbestek van tien tot twintig jaar plaats te vinden.
- Herstel van de percelen met elzenbroekbos door vernatting.
- Herstel van de natuurlijke struiklaag van de bospercelen door het bestrijden van Amerikaanse vogelkers.

9 Conclusies

Actuele natuurwaarden

- In het eigenlijke plangebied zijn 86 plantensoorten vastgesteld, in het totale onderzoeksgebied 316.
- In het eigenlijke plangebied komen geen beschermde planten voor.
- Deze soorten zijn licht beschermd en vallen onder de algemene vrijstellingsregeling.
- In het eigenlijke plangebied komen ten minste 12 soorten zoogdieren voor, in het totale onderzoeksgebied 18.
- In het eigenlijke plangebied komen vier strikt beschermde soorten vleermuizen voor.
- De vleermuizen zijn alleen jagend in het gebied waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.
- Wel fungeert de houtwal langs de oostzijde van het plangebied mogelijk als vliegroute voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger.
- In het eigenlijke plangebied zijn alleen foeragerende vogels en geen broedvogels vastgesteld. In totale onderzoeksgebied zijn 64 vogelsoorten vastgesteld, waarvan er 53 met zekerheid en 2 mogelijk in het gebied broeden.
- In het eigenlijke plangebied zijn geen reptielen vastgesteld, in het totale onderzoeksgebied twee: hazelworm en levendbarende hagedis.
- In het plangebied zijn 3 soorten amfibieën vastgesteld, in het totale onderzoeksgebied 5.
- De soorten die in het eigenlijke plangebied voorkomen zijn licht beschermd en vallen onder de algemene vrijstellingsregeling van de AmvB art. 75.
- In het eigenlijke plangebied zijn 16 soorten dagvlinders waargenomen, in het totale onderzoeksgebied 20. Geen van deze soorten is beschermd.
- In het eigenlijke plangebied zijn 14 soorten waterjuffers en libellen waargenomen, in het totale onderzoeksgebied 19. Geen van deze soorten is beschermd.
- In het eigenlijke plangebied zijn 9 soorten sprinkhanen vastgesteld, in het totale onderzoeksgebied 14. Geen van deze soorten is beschermd.

Flora- en Faunawet, natuurtoets

- In het eigenlijke plangebied komen 4 strikter beschermde soorten voor: ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.
- Uitvoering van de plannen zal naar verwachting niet leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet, mits enkele mitigerende maatregelen worden getroffen.
- Als de voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd behoeft voor de realisatie van de plannen voor het kindershospice geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd.
- De voorgestelde mitigerende maatregelen kunnen in de vorm van een ontheffing-aanvraag ter toetsing worden voorgelegd aan de Dienst Regelingen. Als de voorgestelde maatregelen worden goedgekeurd, is geen ontheffing nodig en zal de Dienst Regelingen de ontheffing weigeren. De plannen kunnen dan doorgang vinden.

Nee, tenzij-toets

- De realisatie van de plannen zal naar verwachting niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de aangrenzende terreinen binnen de EHS, zijnde de ecologische verbindingzone langs de Nederwoudsche Beek.

Maatregelen gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van natuur

- De plannen voor het kinderspice kunnen alleen gerealiseerd worden als voldaan wordt aan de eisen van het gemeentelijke en provinciale beleid met betrekking tot 'nieuw rood' in het buitengebied.
- Zowel in het eigenlijke plangebied als in de aangrenzende delen van De Buzerd kunnen diverse maatregelen getroffen worden die leiden tot behoud en herstel van bestaande en de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden.

10 Geraadpleegde literatuur

- Alterra 2007. Website Bodemdata.nl (<http://www.bodemdata.nl/>).
- Backes, Ch.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks 2004. Hoofdpijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers bv., Den Haag.
- Bal, D., H.M. Beije, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhoff 2001. Handboek Natuurdoeltypen, Rapport Expertisecentrum LNV nr. 2001/020, Wageningen.
- Beusekom, R. van, et al. [red.] 2005. Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels. Tirion Uitgevers B.V. Baarn.
- Dienst Regelingen van het ministerie van LNV 2009. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke Ingrepen. Brief, Den Haag.
- Hom, C.C., P.H.C. Lina, G. van Ommering, R.C.M. Creemers & H.J.R. Lenders 1996. Bedreigde en kwetsbare reptielen en amfibieën in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC Natuurbeheer nr. 25. IKC, Wageningen.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV-Uitgeverij, Utrecht.
- Lina, P.H.C. en G. van Ommering 1996. Bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC-Natuurbeheer nr. 21. IKC, Wageningen.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.P.M. Witte & D. Bal 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. *Gorteria* 26(4):85-208.
- Ministerie van LNV 2000. Bescherming van planten en dieren. *Over de Flora- en Faunawet*. Brochure nr. 03. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002a. Ter bescherming van onvervangbare flora en fauna. Algemene toelichting op de Flora- en Faunawet. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002b. Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen en dergelijke. Over de Flora- en Faunawet in Nederland. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren. De Flora- en Faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ommering, G. van, I. van Halder, C.A.M. van Zwaay & I. Wynhoff 1995. Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC-Natuurbeheer nr. 18, IKC, Wageningen.
- Provincie Gelderland 2008. Structuurvisie Provincie Gelderland. Rapport, Arnhem (zie ook www.gelderland.nl).
- Provincie Gelderland 2009. Besluit Provinciale Staten streekplanherziening herbegrenzing EHS.
- Provincie Gelderland 2009. Ontwerp Natuurbeheerplan 2011. Rapport, Arnhem (zie ook www.gelderland.nl).
- Provincie Gelderland 2009. Waterplan Gelderland 2010-2015. Rapport, Arnhem (zie ook www.gelderland.nl).
- Schaminée, J.H.J., A.H.F. Stortelder & E.J. Weeda 1995. De vegetatie van Nederland. Deel 2. Plantengemeenschappen van wateren, moerassen en natte heiden. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- Schaminée, J.H.J., A.H.F. Stortelder & E.J. Weeda 1996. De vegetatie van Nederland. Deel 3. Plantengemeenschappen van graslanden, zomen en droge heiden. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- Schaminée, J.H.J., E.J. Weeda & V. Westhoff 1998. De vegetatie van Nederland. Deel 4. Plantengemeenschappen van de kust en van binnenlandse pioniermilieus. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- Stortelder, A.H.F. et al. 1998. Broekbossen. Natuurhistorische Bibliotheek 66. KNNV-uitgeverij, Utrecht.
- Stortelder, A.H.F., J.H.J. Schaminée & P.W.F.M. Hommel 1999. De vegetatie van Nederland. Deel 5. Plantengemeenschappen van ruigten, struwelen en bossen. Opulus Press, Uppsala/Leiden.

Stichting voor Bodemkartering (Stiboka) 1966. Bodemkaart van Nederland. Wageningen.
Stichting voor Bodemkartering (Stiboka) 1982. Geomorfologische kaart van Nederland. Wageningen.
Waterschap Vallei en Eem 2009. Waterbeheerplan 2010-2015. Rapport, Leusden.
Werf, S. van der 1991. Natuurbeheer in Nederland, deel 5. Bosgemeenschappen. Pudoc, Wageningen.

Geraadpleegde websites:

www.bodemdata.nl

www.gelderland.nl

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	O	P	RL	F&F
Aalbes	Ribes rubrum		x		
Adelaarsvaren	Pteridium aquilinum		x		
Akkerdistel	Cirsium arvense	x	x		
Akkerhoornbloem	Cerastium arvense		x		
Akkerkers	Rorippa sylvestris	x	x		
Akkerkool	Lapsana communis		x		
Aktermelkdistel	Sochus arvensis		x		
Akervergeet-mij-nietje	Myosotis arvensis		x		
Akkerviooltje	Viola arvensis		x		
Akkerwinde	Convolvulus arvensis		x		
Amerikaans krentenboompje	Amelanchier lamarckii		x		
Amerikaanse eik	Quercus rubra		x		
Amerikaanse vogelkers	Prunus serotina		x		
Basterdklaver	Trifolium hybridum		x		
Beemdlangbloem	Festuca pratensis		x		
Bekierde duizendknoop	Persicaria lapathifolia	x	x		
Bergbasterdwederik	Epilobium montanum		x		
Beuk	Fagus sylvatica		x		
Biezenknoppen	Juncus conglomeratus	x	x		
Bijvoet	Artemisia vulgaris		x		
Bitterzoet	Solanum dulcamara		x		
Blaartrekkende boterbloem	Ranunculus sceleratus	x	x		
Blauwe bosbes	Vaccinium myrtillus		x		
Bleeksporig bosviooltje	Viola riviniana		x		
Bleke klaproos	Papaver dubium		x		
Bloedzuring	Rumex sanguineus		x		
Bochtige smele	Deschampsia flexuosa		x		
Boerenwormkruid	Tanacetum vulgare	x	x		
Borstelgras	Nardus stricta		x	GE	
Bosaardbei	Fragaria vesca		x	GE	
Bosandoorn	Stachys sylvatica		x		
Bosbies	Scirpus sylvaticus		x		
Boskruiskruid	Senecio sylvaticus		x		
Bosveldkers	Cardamine flexuosa		x		
Boswilg	Salix caprea		x		
Brede stekelvaren	Dryopteris dilatata		x		
Brede wespenorchis	Epipactis helleborine		x		1
Brem	Cytisus scoparius		x		
Bultkroos	Lemna gibba		x		
Canadese fijnstraal	Conyza canadensis	x	x		
Canadese guldenroede	Solidago canadensis		x		
Dagkoekoeksbloem	Silene dioica		x		
Dalkruid	Maianthemum bifolium		x		
Dauwnetel	Galeopsis speciosa		x		
Douglasspar	Pseudotsuga menziesii		x		
Drienerfmuur	Moehringia trinervia		x		
Drijvend fonteinkruid	Potamogeton natans		x		
Dubbelloof	Blechnum spicant		x	GE	
Echte koekoeksbloem	Lychnis flos-cuculi	x	x		
Echte valeriaan	Valeriana officinalis		x		
Eenjarige hardbloem	Scleranthus annuus		x		
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna		x		
Egelboterbloem	Ranunculus flammula		x		
Elzenzegge	Carex elongata		x		
Engels raai gras	Lolium perenne	x	x		
Europese larix	Larix decidua		x		
Fijn schapengras	Festuca filiformis		x		
Fijnspar	Picea abies		x		
Fioringras	Agrostis stolonifera	x	x		
Fluitenkruid	Anthriscus sylvestris	x	x		
Framboos	Rubus idaeus		x		
Geel nagelkruid	Geum urbanum		x		
Geknikte vossenstaart	Alopecurus geniculatus	x	x		
Gekroesd fonteinkruid	Potamogeton crispus		x		
Gekroesde melkdistel	Sonchus asper		x		
Gelderse roos	Viburnum opulus		x		

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	O	P	RL	F&F
Gele dovenetel	Lamiastrum galeobdolon		x		
Gele lis	Iris pseudacorus		x		
Gele morgenster	Tragopogon pr. pratensis		x		
Gele waterkers	Rorippa amphibia		x		
Geoord helmkruid	Scrophularia auriculata		x		
Geoorde wilg	Salix aurita		x		
Gestreepte witbol	Holcus lanatus	x	x		
Geveugeld hertschooi	Hypericum tetrapteum	x	x		
Gewone berenklaauw	Heracleum sphondylium	x	x		
Gewone braam	Rubus fruticosus		x		
Gewone brunel	Prunella vulgaris	x	x		
Gewone dophei	Erica tetralix		x		
Gewone eikvaren	Polypodium vulgare		x		
Gewone engelwortel	Angelica sylvestris		x		
Gewone ereprijs	Veronica chamaedrys	x	x		
Gewone es	Fraxinus excelsior		x		
Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus		x		
Gewone hennepnetel	Galeopsis tetrahit	x	x		
Gewone hoornbloem	Cerastium f. vulgare	x	x		
Gewone klit	Arctium minus		x		
Gewone melkdistel	Sonchus oleraceus		x		
Gewone paardenbloem	Taraxacum officinale	x	x		
Gewone raket	Sisymbrium officinale	x	x		
Gewone reigersbek	Erodium cicutarium cicutarium	x	x		
Gewone rolklaver	Lotus c. corniculatus	x	x		
Gewone salomonszegel	Polygonatum multiflorum		x		
Gewone smeerwortel	Symphytum officinale	x	x		
Gewone spurrie	Spergula arvensis		x		
Gewone steenraket	Erysimum cheiranthoides		x		
Gewone veldbies	Luzula campestris		x		
Gewone vlier	Sambucus nigra		x		
Gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum		x		1
Gewone waterbies	Eleocharis palustris		x		
Gewone zandmuur	Arenaria serpyllifolia		x		
Gewoon biggenkruid	Hypochaeris radicata	x	x		
Gewoon duizendblad	Achillea millefolium	x	x		
Gewoon herderstasje	Capsella bursa-pastoris	x	x		
Gewoon reukgras	Anthoxanthum odoratum	x	x		
Gewoon sneeuwkllokje	Galanthus nivalis		x		
Gewoon speenkruid	Ranunculus ficaria bulbifer	x	x		
Gewoon sterrenkroos	Callitriche platycarpa		x		
Gewoon struisgras	Agrostis capillaris	x	x		
Gewoon varkensgras	Polygonum aviculare	x	x		
Gewoon vingerhoedskruid	Digitalis purpurea		x		
Glad walstro	Galium mollugo		x		
Gladde witbol	Holcus mollis		x		
Glanshaver	Arrhenatherum elatius	x	x		
Grasmuur	Stellaria graminea	x	x		
Grauwe wilg	Salix cinerea cinerea		x		
Greppelrus	Juncus bufonius	x	x		
Groene naaldaar	Setaria viridis		x		
Grof hoornblad	Ceratophyllum demersum		x		
Grote brandnetel	Urtica dioica	x	x		
Grote egelskop	Sparganium e. erectum		x		
Grote ereprijs	Veronica persica	x	x		
Grote kattenstaart	Lythrum salicaria		x		
Grote lisdodde	Typha latifolia		x		
Grote muur	Stellaria holostea		x		
Grote vossenstaart	Alopecurus pratensis	x	x		
Grote waterweegbree	Alisma plantago-aquatica		x		
Grote wederik	Lysimachia vulgaris		x		
Grote weegbree	Plantago major major	x	x		
Grove den	Pinus sylvestris		x		
Haagbeuk	Carpinus betulus		x		
Haagwinde	Calystegia sepium		x		
Haar fonteinkruid	Potamogeton trichoides		x		

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	O	P	RL	F&F
Hanenpoot	Echinochloa crus-galli	x	x		
Harig wilgenroosje	Epilobium hirsutum		x		
Hazelaar	Corylus avellana		x		
Hazen zegge	Carex ovalis		x		
Heer moes	Equisetum arvense	x	x		
Heggendoornzaad	Torilis japonica		x		
Heggenduizendknoop	Fallopia dumetorum		x		
Heggenwikke	Vicia sepium		x		
Hengel	Melampyrum pratense		x		
Hennegras	Calamagrostis canescens		x		
Hoge cyperzegge	Carex pseudocyperus		x		
Hondsdrif	Glechoma hederacea	x	x		
Hondsroos	Rosa canina		x		
Hop	Humulus lupulus		x		
Hopklaver	Medicago lupulina	x	x		
Hulst	Ilex aquifolium		x		
IJle dravik	Anisantha sterilis		x		
IJle zegge	Carex remota		x		
Jakobskruid	Senecio jacobaea		x		
Japanse larix	Larix kaempferi		x		
Kaal knopkruid	Galinsoga parviflora		x		
Kale jonker	Cirsium palustre	x	x		
Kleefkruid	Galium aparine		x		
Klein hoefblad	Tussilago farfara	x	x		
Klein kroos	Lemna minor		x		
Klein kruiskruid	Senecio vulgaris	x	x		
Klein springzaad	Impatiens parviflora		x		
Klein streepzaad	Crepis capillaris	x	x		
Kleine brandnetel	Urtica urens		x		
Kleine duizendknoop	Persicaria minor		x		
Kleine klaver	Trifolium dubium	x	x		
Kleine leeuwenklauw	Aphanes inexpectata		x		
Kleine lisdodde	Typha angustifolia		x		
Kleine ooievaarsbek	Geranium pusillum		x		
Kleine veldkers	Cardamine hirsuta	x	x		
Kleine watereppe	Berula erecta		x		
Klimop	Hedera helix		x		
Klimopereprijs	Veronica hederifolia	x	x		
Kluwenhoornbloem	Cerastium glomeratum	x	x		
Kluwenzuring	Rumex conglomeratus		x		
Knoopkruid	Centaurea jacea		x		
Knopig helmkruid	Scrophularia nodosa		x		
Koninginnenkruid	Eupatorium cannabinum		x		
Korrelganzenvoet	Chenopodium polyspermum		x		
Kraakwilg	Salix fragilis		x		
Kromhals	Anchusa arvensis		x		
Kropaar	Dactylis glomerata		x		
Kruipende boterbloem	Ranunculus repens	x	x		
Kruipwilg	Salix repens		x		
Kruidistel	Carduus crispus		x		
Krulzuring	Rumex crispus	x	x		
Kweek	Elytrigia repens	x	x		
Late guldenroede	Solidago gigantea		x		
Lelietje-van-dalen	Convallaria majalis		x		
Liesgras	Glyceria maxima	x	x		
Liggende vetmuur	Sagina procumbens		x		
Look-zonder-look	Alliaria petiolata		x		
Madeliefje	Bellis perennis	x	x		
Mannagras	Glyceria fluitans	x	x		
Mannetjesereprijs	Veronica officinalis		x		
Mannetjesvaren	Dryopteris filix-mas		x		
Melganzenvoet	Chenopodium album	x	x		
Moerasandorn	Stachys palustris		x		
Moerasdroogbloem	Gnaphalium uliginosum		x		
Moeraspirea	Filipendula ulmaria		x		
Moerasstruisgras	Agrostis canina		x		

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	O	P	RL	F&F
Moerasvergeet-mij-nietje	Myosotis scorpioides		x		
Moeraszegge	Carex acutiformis		x		
Noorse esdoorn	Acer platanoides		x		
Oeverzegge	Carex riparia		x		
Paarse dovenetel	Lamium purpureum	x	x		
Pastinaak	Pastinaca sativa		x		
Penningkruid	Lysimachia nummularia		x		
Perzikkruid	Persicaria maculosa	x	x		
Pijpenstrootje	Molinia caerulea		x		
Pilzegge	Carex pilulifera		x		
Pinksterbloem	Cardamine pratensis	x	x		
Pitrus	Juncus effusus	x	x		
Plat beemdgras	Poa compressa		x		
Poelruit	Thalictrum flavum		x		
Puntkroos	Lemna trisulca		x		
Rankende helmbloem	Ceratocarpus claviculata		x		
Ratelpopulier	Populus tremula		x		
Reukeloze kamille	Tripleurospermum maritimum		x		
Reuzenzilverspar	Abies grandis		x		
Reuzenzwenkgras	Festuca gigantea		x		
Ridderzuring	Rumex obtusifolius		x		
Riet	Phragmites australis		x		
Rietgras	Phalaris arundinacea		x		
Ringelwikke	Vicia hirsuta	x	x		
Robertskruid	Geranium robertianum		x		
Robinia	Robinia pseudoacacia		x		
Rode klaver	Trifolium pratense	x	x		
Rood zwenkgras	Festuca rubra	x	x		
Ruige zegge	Carex hirta	x	x		
Ruw beemdgras	Poa trivialis	x	x		
Ruwe berk	Betula pendula		x		
Ruwe smele	Deschampsia cespitosa		x		
Schaduwgras	Poa nemoralis		x		
Schapezuring	Rumex acetosella		x		
Schermhavikskruid	Hieracium umbellatum		x		
Scherpe boterbloem	Ranunculus acris	x	x		
Scherpe zegge	Carex acuta		x		
Schietwilg	Salix alba		x		
Schijfkamille	Matricaria discoidea		x		
Sint-Janskruid	Hypericum perforatum		x		
Sitkaspar	Picea sitchensis		x		
Slanke waterkers	Rorippa micropphylla		x		
Sleedoom	Prunus spinosa		x		
Smalle stekelvaren	Dryopteris carthusiana		x		
Smalle weegbree	Plantago lanceolata	x	x		
Smalle wikke	Vicia sativa nigra		x		
Spaanse aak	Acer campestre		x		
Speerdistel	Cirsium vulgare	x	x		
Sporkehout	Rhamnus frangula		x		
Stijf havikskruid	Hieracium laevigatum		x		
Stijve klaverzuring	Oxalis fontana		x		
Stinkende gouwe	Chelidonium majus		x		
Straatgras	Poa annua	x	x		
Struikhei	Calluna vulgaris		x		
Tamme kastanje	Castanea sativa		x		
Tandjesgras	Danthonia decumbens		x		
Taxus	Taxus baccata		x		
Tijmereprijs	Veronica serpyllifolia	x	x		
Timoteegras	Phleum pr. pratense	x	x		
Tormentil	Potentilla erecta		x		
Trekrus	Juncus squarrosus		x		
Trosvier	Sambucus racemosa		x		
Tweerijsige zegge	Carex disticha		x		
Valse voszegge	Carex otrubae		x		
Veelbloemige veldbies	Luzula multiflora		x		
Veelkleurig vergeet-mij-nietje	Myosotis discolor		x		

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	O	P	RL	F&F
Veelwortelig kroos	<i>Spirodela polyrhiza</i>		x		
Veenwortel	<i>Persicaria amphibia</i>		x		
Veerdelig tandzaad	<i>Bidens tripartita</i>		x		
Veldbeemdgras	<i>Poa pratensis</i>	x	x		
Veldereprijs	<i>Veronica arvensis</i>	x	x		
Veldrus	<i>Juncus acutiflorus</i>	x	x		
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	x	x		
Vertakte leeuwentand	<i>Leontodon autumnalis</i>	x	x		
Vijfvingerkruid	<i>Potentilla reptans</i>		x		
Viltganzerik	<i>Potentilla argentea</i>		x		
Viltige basterdwederik	<i>Epilobium parvillorum</i>	x	x		
Vlasbekje	<i>Linaria vulgaris</i>		x		
Vogelkers	<i>Prunus padus</i>		x		
Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>	x	x		
Vogelwikke	<i>Vicia cracca</i>		x		
Vroegeling	<i>Erophila verna</i>	x	x		
Watermunt	<i>Mentha aquatica</i>	x	x		
Watermuur	<i>Stellaria aquatica</i>		x		
Waterviolier	<i>Hottonia palustris</i>		x		
Westelijke hemlocksspar	<i>Tsuga heterophylla</i>		x		
Wijfjesvaren	<i>Athyrium filix-femina</i>		x		
Wilde bertram	<i>Achillea ptarmica</i>		x		
Wilde hyacint	<i>Scilla non-scripta</i>		x		
Wilde kamperfoelie	<i>Lonicera periclymenum</i>		x		
Wilde kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>		x		
Wilde lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>		x		
Wilgenroosje	<i>Chamerion angustifolium</i>		x		
Winterlinde	<i>Tilia cordata</i>		x		
Witte abeel	<i>Populus alba</i>		x		
Witte dovenetel	<i>Lamium album</i>		x		
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>	x	x		
Witte krodde	<i>Thlaspi arvense</i>		x		
Witte winterpostelein	<i>Claytonia perfoliata</i>		x		
Wolfspoot	<i>Lycopus europaeus</i>		x		
Zachte berk	<i>Betula pubescens</i>		x		
Zachte dravik	<i>Bromus hordeaceus</i>	x	x		
Zachte duizendknoop	<i>Persicaria mitis</i>		x		
Zachte ooievaarsbek	<i>Geranium molle</i>	x	x		
Zandhoornbloem	<i>Cerastium semidecandrum</i>		x		
Zandraket	<i>Arabidopsis thaliana</i>	x	x		
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>		x		
Zilverhaver	<i>Aira caryophyllea</i>		x		
Zilverschoon	<i>Potentilla anserina</i>	x	x		
Zoete kers	<i>Prunus avium</i>		x		
Zomereik	<i>Quercus robur</i>		x		
Zwarte bes	<i>Ribes nigrum</i>		x		
Zwarte den	<i>Pinus nigra</i>		x		
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>		x		
Zwarte mosterd	<i>Brassica nigra</i>		x		
Zwarte nachtschade	<i>Solanum nigrum nigrum</i>		x		
Zwarte zegge	<i>Carex nigra</i>		x		
Kleine varkenskers	<i>Coronopus didymus</i>		x		